

Univerzita Palackého v Olomouci
Právnická fakulta

Tadeusz Byrtus

Změny v rozpočtovém určení daní v České republice

Bakalářská práce

Olomouc 2018

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Změny v rozpočtovém určení daní v České republice“ vypracoval samostatně a citoval jsem všechny použité zdroje.

V Olomouci dne 20. 3. 2018

Tadeusz Byrtus

Děkuji JUDr. Zdence Papouškové, Ph.D. za odborné vedení, pomoc, trpělivost, cenné rady a připomínky.

Úvod

1	Charakteristika základních pojmů	7
1.1	Historický vývoj týkající se daní	7
1.2	Daně v dnešním světě	7
1.3	Funkce daní	8
1.4	Daňové příjmy samospráv	9
2	Právní úprava rozpočtového určení daní minulá a aktuální	11
2.1	Právní úprava v období od roku 1993 do roku 2001	11
2.1.1	Rozpočtové určení daní v letech 1993-1995	11
2.1.2	Rozpočtové určení daní v letech 1996-2000	12
2.2	Právní úprava od roku 2001 do roku 2007	13
2.3	Právní úprava od roku 2008 do roku 2012	16
2.4	Právní úprava od roku 2013 do roku 2016	19
2.5	Právní úprava v roce 2017	23
2.6	Právní úprava účinná od 1. 1. 2018	23
3	Komparace dané problematiky se stavem v Polsku	25
3.1	Vlastní příjmy obcí v Polsku	25
3.2	Dotace	27
3.3	Srovnání právní úpravy České republiky a Polska	27
4	Vliv novelizací zákona o rozpočtovém určení daní na rozpočet obce Mosty u Jablunkova	29
4.1	Obecné informace o obci	29
4.2	Daň z nemovitých věcí v rozpočtu obce	29
4.3	Daň z příjmu fyzických osob v rozpočtu obce	30
4.4	Daň z příjmů právnických osob v rozpočtu obce	31
4.5	Daň z přidané hodnoty v rozpočtu obce	31
	Závěr	32
	Bibliografie	33
	Seznam tabulek	37
	Seznam použitých zkratk	38
	Abstrakt	39

Úvod

Každý z nás potřebuje ke svému spokojenému životu peníze. Jídlo, elektřina, doprava, to vše a mnoho dalšího si každý z nás potřebuje zabezpečit k tomu, aby vedl spokojený život. Stejně tak stát, ve kterém žijeme, a zvláště pak obce a kraje nacházející se na jeho území, potřebují dostatek finančních prostředků k tomu, aby zabezpečily vše, co je potřeba pro správný chod obce. Obce a kraje, jsou ve velmi svízelné situaci. Vykonávají nejen povinnosti v přenesené působnosti. Musí rovněž zabezpečit peníze na běžný chod obce, ale taky nesmí opomenout svůj vlastní rozvoj a investice. Na všechny tyto povinnosti je potřeba mít dostatečné množství finančních prostředků.

Otázka správného nastavení rozpočtového určení daní, a s ní spjatá problematika financování obcí a krajů, se s železnou pravidelností dostává na jednání českého Parlamentu. Od počátku milénia, kdy došlo ke komplexní změně legislativy, není dosud problém vyřešen. I když nastalo několik poměrně zásadních změn ve financování těchto samosprávných celků, žádná nebyla trvalá. Každá novelizace přinesla zisk jedněm a ztrátu a pocit nespravedlnosti druhým. Tito „poškození“ pak žádali nápravu, a tím další zákonnou novelu. Celý legislativní kolotoč se tak co pár let roztáčí znovu a znovu.

Jelikož ke změnám týkajícím se rozpočtového určení daní, jež mohou velmi významně ovlivnit fungování samosprávných celků, dochází stále častěji, rozhodl jsem se v práci problematikou tohoto tématu detailněji zabývat. Naposledy došlo k novelizaci k 1. 1. 2018, kdy účinnosti nabyla novelizovaná verze zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (dále jen zákon o rozpočtovém určení daní).

Cílem práce je objasnit dopady novelizací rozpočtového určení daní na hospodaření obcí. Dále zjistit, zda změny přispěly k lepšímu finančnímu zajištění obcí a jaké konkrétní dopady měly. Tyto změny pak prezentuji na obci Mosty u Jablunkova. V neposlední řadě porovnávám právní úpravu rozpočtového určení daní v České republice a v Polsku.

V první kapitole se zabývám daněmi obecně. Popisuji jejich historický vývoj a změny, než se vyvinuly do podoby, jak je známe dnes. Popisuji jejich teoretický základ. Vysvětluji, jak je v dnešní době pojem daň chápán, její funkce a souvislost s rozpočtovým určením daní.

V druhé kapitole zmiňuji vývoj zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní, jakož i jeho předchůdce, zákon č. 576/1990 Sb., o pravidlech hospodaření s rozpočtovými prostředky České republiky a obcí v České republice. Následně nastiňuji, jaké konkrétní změny byly přijaty a jejich vliv na hospodaření municipalit.

V další kapitole srovnávám český a polský systém rozdělování daní. Zjišťuji, jakým způsobem se systém v Polsku vyvíjel a komparuji jej s tuzemským. Nacházím zde řadu podobností i rozdílů.

V závěru práce uvádím vývoj daňových příjmů v obci Mosty u Jablunkova. Na jejíž příkladu poukazuji na dopad novelizací zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní.

Do seznamu použitých zdrojů, ze kterých jsem čerpal, patří především knižní literatura a právní předpisy. Zvláště pak zákon č.243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní, a jeho novelizace. Jelikož se jedná o velmi aktuální problematiku, pracuji často s internetovými zdroji.

1 Charakteristika základních pojmů

1.1 Historický vývoj týkající se daní

Daně v různorodých podobách jsou staré skoro jako lidstvo samo. Již v dobách, kdy začaly vznikat první státní útvary, bylo odevzdávání částí majetku běžnou součástí života. V První Samuelově knize, se můžeme dočíst, že právem krále je od Izraelitů vymáhat desátek z jejich úrody. Ve starověkém Římě byly hlavním zdrojem příjmů státního rozpočtu příjmy z dobytých provincií. Pokud však tyto příjmy nestačily, byly mezi jinými, zavedeny rovněž dávky z hlavy (tributum). Tato dávka se jako jedna z prvních stala dávkou trvalou. Byla rovněž mezi prvními, které byly vybírány v peněžní formě. Ve středověku se panovníkovým hlavním zdrojem příjmů staly domény, regály, akcízy či kontribuce. Tyto „platby“ měly několik společných rysů. Byly nepravidelné, často vybírány v naturální nikoliv peněžité formě. Vládce je mohl vybrat pouze se schválením feudálů na sněmech.¹

Tyto platby ale nelze chápat jako daně v dnešním slova smyslu. Náležitosti, které charakterizují daně, jak je známe dnes, byly formulovány až v druhé polovině 18. století. V té době začaly fungovat jako pravidelný, opakující se příjem státního rozpočtu, a rovněž byly položeny základy pro formování moderních principů finanční a daňové politiky.²

1.2 Daně v dnešním světě

Mezi daněmi, se kterými se setkáváme dnes, a těmi, které platili lidé před několika staletími je mnoho rozdílů. Patrně nikde na světě se již nesetkáme s tím, že by někdo platil daň v naturální podobě. Vždy jde jenom o peněžní formu. Daně, stejně jako proces jejich výběru, jsou dnes velmi dobře právně regulovány, můžeme je tedy chápat nejen v ekonomickém, ale i právním smyslu.

Definovat pojem daň však není úplně jednoduché. Právní předpisy v tuzemsku neobsahují přesnou definici tohoto pojmu. Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů, stejně jako jeho předchůdce, zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků ve znění pozdějších předpisů, neobsahují obecnou definici pojmu daň. Je zde uvedeno pouze vymezení pro účely daňového řádu. V §2 odst. 3, se dozvíme, že daní, pro účely tohoto zákona, se rozumí peněžité plnění, které zákon označuje jako daň, clo nebo poplatek, peněžité plnění, pokud zákon stanoví, že se při jeho správě postupuje podle tohoto zákona nebo peněžité plnění v rámci dělené správy. Paragraf 2 odst. 4, doplňuje, že zde patří rovněž daňový odpočet, daňová ztráta nebo jiný způsob zdanění a příslušenství daně.³

¹ GRÚŇ, Lubomír. *Finanční právo a jeho instituty*. 3., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Linde, 2009, s. 104-110

² Tamtéž, s. 110

³ aktuální znění: zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů

Na rozdíl od zákonů, nám odborná literatura takových definic poskytuje nepřehledné množství. Z hlediska právního lze daně charakterizovat jako „platební povinnosti, které stát stanoví zákonem k získání příjmů pro úhradu celospolečenských potřeb, tj. pro veřejný rozpočet, aniž při tom poskytuje zdaňovaným subjektům ekvivalentní protiplnění“⁴ Za odvedenou platbu tedy plátce daně nedostane žádné konkrétní protiplnění, na rozdíl od poplatků, jejichž úhrada je spojená s poskytnutím protislužby ze strany státu.

Dle profesorky Kubátové, jejíž výklad je spíše ekonomického charakteru, je daň transferem finančních prostředků od soukromého k veřejnému sektoru. Je to „povinná, nenávratná zákonem určená platba do veřejného rozpočtu. Je to platba neúčelová a neekvivalentní. Daň se pravidelně opakuje v časových intervalech nebo je nepravidelná a platí se za určitých okolností.“⁵ Tato definice tak na rozdíl od výše uvedené, přináší širší pohled na chápání tohoto pojmu. Transfer takto vybraných finančních prostředků lze chápat jako prostředek fiskální politiky státu pro zabezpečení svých vlastních potřeb. Dalším rozšířením výkladu je konstatování, že daně nemusí být pouze pravidelné, jak je tomu u každoročního placení daně z příjmu. Existují v tomto systému rovněž daně nepravidelné. Příkladem může být daň placená při převodu nemovitosti, kde povinnost zaplatit daň vzniká při výskytu konkrétních skutečností. S některými daněmi se tak ve svém životě setkáváme opakovaně, o jiných se možná ani nedozvíme.⁶

1.3 Funkce daní

Daně jsou pro správné fungování státu životně důležité. Jejich existence, má rozhodující vliv na zabezpečení celospolečenských potřeb – školství, zdravotnictví, infrastruktura, armáda, starobní důchody a mnoho dalšího. To vše jsou základní potřeby státu, a proto je potřeba na ně vybrat dostatek prostředků. Slouží jako stěžejní nástroj fiskální politiky státu.⁷

Daně tedy plní několik důležitých funkcí:

- **funkce fiskální** – jedná se o zdaleka nedůležitější funkci daní. Jejím cílem je zabezpečit, aby veřejné rozpočty měly dostatek peněžních prostředků k plnění svých závazků.
- **funkce alokační** – slouží tam, kde tržní mechanismy selhávají. Prostřednictvím daní může stát převést prostředky tam, kde je to žádoucí. Příkladem může být prominutí daně konkrétní osobě, za to, že splní dané podmínky (zrealizuje velkou investici, vytvoří pracovní místa).
- **funkce redistribuční** – daně slouží k tomu, aby došlo ke snížení nepřiměřených rozdílů v důchodech jednotlivých subjektů. Bohatší osoby odevzdávají na daních více. Tyto prostředky pak slouží ke zvyšování příjmu chudším.

⁴ BAKEŠ, Milan a kol. *Finanční právo*. 6., upr. vyd. Praha: C.H. Beck, 2012, s.154

⁵ KUBÁTOVÁ, Květa. *Daňová teorie a politika*. 3. vyd. Praha: Aspi Publishing, 2003, s. 15-16

⁶ Tamtéž, s. 16

⁷ GRUŇ, Lubomír. *Finanční právo a jeho instituty*. 3., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Linde, 2009, s. 98

- **funkce stabilizační** – prostřednictvím této funkce, mohou daně zmiřňovat cyklické výkyvy v hospodářství. V době růstu ekonomiky zabraňují jejímu přehřátí a zároveň vytvářejí finanční rezervu do budoucnosti. V období hospodářské stagnace nebo recese mohou pak pomoci ekonomiku povzbudit.⁸

1.4 Daňové příjmy samospráv

Příjmy z pohledu územních samospráv můžeme rozdělit do následujících čtyř kategorií: příjmy daňové, transfery a dotace, nedaňové příjmy a úvěry, či půjčky. První tři kategorie jsou pro samosprávné rozpočty stěžejní. Tvoří valnou většinu jejich rozpočtu. Jsou založené na principu nenávratnosti, neekvivalence a nedobrovolnosti. Jedná se tedy o tzv. nenávratné příjmy. Čtvrtá kategorie spadá do skupiny tzv. návratných příjmu, jež je třeba, dříve či později, za určitých podmínek vrátit.⁹

Daňová soustava představuje souhrn všech daní vybíraných v určitém státě v konkrétní čas. Jejich právní úpravu nalezneme v daňových zákonech. Kořeny právní úpravy najdeme v zákoně č.212/1992., o soustavě daní, který byl schválen ještě v době existence České a Slovenské Federativní Republiky. Stanovil, které konkrétní daně jsou vybírány na jejím území. V roce 1993 byl převzat do právního řádu České republiky a až o více než deset let později nahrazen zákonem č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, kdy k 1. 1. 2004 nabyl účinnosti.

V současné době je každá daň upravena samostatným zákonem. Na jejich základě můžeme vyčlenit tyto daně:

- daň z přidané hodnoty
- daň z příjmů
- spotřební daně
- daň dědická, darovací a z převodu nemovitosti
- daň z nemovitosti
- silniční daň
- daně energetické
- daň z hazardních her¹⁰

Daně tykající se daňových příjmu obcí, můžeme rozdělit na daně svěřené a sdílené. Toto rozdělení nám odpovídá na otázku, zda do konkrétního rozpočtu putuje výnos daně v celé své výši, nebo se jejich výnos rozdělí mezi více veřejných rozpočtu. Vybrané daně tedy nejsou pouze příjmem státního rozpočtu.

⁸ VANČUROVÁ, Alena, LACHOVÁ Lenka. *Daňový systém ČR, aneb Učebnice daňového práva*. 2004. 7. vydání. Praha: VOX, 2004, s. 10-11.

⁹ PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 3 aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2015, s. 98.

¹⁰ viz také: MARKOVÁ, Hana. *Daňové zákony 2018*. Praha: Grada, 2018,

- daně svěřené – celý zisk z této daně plyne do rozpočtů obcí nebo krajů. Jejich výběr a správa je však centralizována. Municipality tak mají pouze omezené možnosti, jak ovlivnit jejich výši. Příkladem je daň z nemovitosti, kdy celý její výnos putuje do rozpočtu obce.

- daně sdílené - výnos z těchto daní se dělí mezi státní rozpočet a rozpočty územních samospráv v předem zákonem stanoveném poměru. Typicky jde o daň z přidané hodnoty, kdy v dnešní době do rozpočtu obcí putuje 23,58 %, do rozpočtu krajů 8,92 % a do státního rozpočtu zbylých 67,5 % z celkového celostátního výnosu této daně.¹¹

Zákon o rozpočtovém určení daní stanovuje, do kterého rozpočtu a v jakém množství konkrétní daň poputuje. Pro obce se tak jedná o životně důležitý zákon, přímo ovlivňující jejich schopnost řádně hospodařit.

V této práci se budu zabývat pouze daňovými příjmy, proto rozdělení dalších skupin dále neuvádím.

Daňové příjmy jsou pro obce stěžejní. Tvoří největší část jejich příjmu. Jako příklad uvedu rozpočet obce Mosty u Jablunkova pro rok 2017. Celkový příjem obce dosáhl 56 661 000 Kč, z čehož výnos z daní tvoří 45 498 000 Kč¹². To představuje více než 80 % příjmů. Na rozdíl od dotací, které se poskytují ke konkrétnímu účelu, jsou takovéto příjmy charakteristické svou neúčelovostí. Obce tak s nimi mohou nakládat, jak uznají za vhodné. Protože je podíl těchto daní na rozpočtu tak významný, zákon o rozpočtovém určení daní je pro obce klíčový. Jakákoliv jeho úprava může pozitivně nebo negativně zasáhnout jejich možnosti investice do dalšího rozvoje.

¹¹ PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 3. aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2015, s. 76

¹² Rozpočet obce Mosty u Jablunkova [online]. [cit. 20. 1. 2018]. Dostupné z <http://www.mostyujablunkova.cz/e_download.php?file=data/editor/151cs_7.pdf&original=rozpo%C4%8Det+2017_1.pdf>

2 Právní úprava rozpočtového určení daní minulá a aktuální

2.1 Právní úprava v období od roku 1993 do roku 2001

V roce 1989 došlo v naší republice k velkým celospolečenským změnám. Komunistický režim byl na kolenou, obnova demokratického uspořádání naší země však teprve začínala. Po více než čtyřiceti letech došlo k obnovení územní samosprávy a bylo třeba stanovit, odkud budou tyto samosprávné celky čerpat peníze. Právní předpis, který se jako první touto problematikou zabýval, byl zákon České národní rady č. 576/1990 Sb., o pravidlech hospodaření s rozpočtovými prostředky České republiky a obcí v České republice.¹³ Tento zákon nabyl účinnosti první den roku 1991, a i přesto, že byl poměrně často novelizován, platil rovných deset let.

2.1.1 Rozpočtové určení daní v letech 1993-1995

Nově zavedené dělení daňových příjmů mělo pozitivní dopad na rozpočty obcí. Daň z příjmu fyzických osob z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti v té době patřila celá do jejich rozpočtů. Avšak skutečnost, že plynula do rozpočtu obce podle toho, kde konkrétní osoba měla trvalé bydliště, způsobovala, že docházelo k značným rozdílům v příjmech jednotlivých obcí. Bohatý podnikatel tedy odvedl celou svou daň z příjmů obci, ve které měl trvalé bydliště.¹⁴ Svěřenou daní byla rovněž daň z nemovitých věcí.¹⁵ Jedině daň z příjmu fyzických osob ze závislé činnosti, byla daní sdílenou. Dětila se mezi obce a okresní úřady. V roce 1993 dostala obec 40 % a 60 % připadlo okresnímu úřadu. O rok později to bylo v poměru 50:50. v roce 1995 se poměr otočil na 55:45 ve prospěch obcí. Část náležející obcím se určovala podle poměru počtu jejich obyvatel, k počtu obyvatel okresu, do kterého patřila.¹⁶ V roce 1994 k nim pak přibyla daň z příjmu právnických osob, ale pouze v případě, že poplatníkem je sama obec. Příjem z ní byl však zanedbatelný.¹⁷

Výše uvedené rozdělení daňových příjmů, bylo pro chudší regiony značně nevýhodné. Výnos DPFO odrážel jejich ekonomickou aktivitu. Jelikož celý výnos zůstal tam, kde byl vybrán, a obce neměly žádný nástroj, jak to ovlivnit, na méně rozvinuté obce se nedostávalo. Rozptyl v daňových příjmech jednotlivých obcí, v přepočtu na jednoho obyvatele, se rychle zvyšoval. Ze zhruba 3000 Kč v roce 1993 došlo v průběhu dvou let k nárůstu na téměř 12 000 Kč. Bohatí bohatli a chudí

¹³ historická verze: zákon č. 576/1990 Sb., o pravidlech hospodaření s rozpočtovými prostředky České republiky a obcí v České republice, ve znění zákona č. 360/1999 Sb., účinném ke dni 1.4.2000

¹⁴ KRUNTORÁDOVÁ, Ilona. *Politické aspekty financování českých měst*. 1. vydání. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2015, s. 89

¹⁵ historická verze: zákon č. 576/1990 Sb., o pravidlech hospodaření s rozpočtovými prostředky České republiky a obcí v České republice, ve znění zákona č. 10/1993 Sb., účinném ke dni 1. 1. 1993

¹⁶ KRUNTORÁDOVÁ, Ilona. *Politické aspekty financování českých měst*. 1. vydání. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2015, s. 90.

¹⁷ PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 3 aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2015, s. 110

chudlí, a nic na tom nezměnil fakt, že stát těmto slabším obcím poskytoval vyrovnávací dotace. Poslední problém, který bych zde rád zmínil, je, že výnos takto vybrané daně nepřípadl obci, ve které daná osoba podnikala a vytvářela tam svůj zisk, ale obci, kde měla trvalé bydliště. To způsobilo, že obce o podnikatele nesoupeřily tím, že se jim snažily poskytnout lepší podnikatelské prostředí, než mají jinde, ale bojovaly pouze o změnu trvalého bydliště podnikatele.¹⁸

2.1.2 Rozpočtové určení daní v letech 1996-2000

Vyřešit některé problémy se zákonodárci pokusili novelou č. 154/1995 Sb., která začala být účinná od 1. 1. 1996. Daň z příjmu fyzických osob ze závislé činnosti byla rozdělena mezi státní rozpočet (40 % výnosu), okresní úřady (30 %) a obce, které si 20 % výnosu rozdělovaly podle poměru počtu obyvatel na počet obyvatel v okrese, a zbylých 10 % dostala obec, která měla na svém území sídlo plátcovy pokladny. Poprvé zde došlo k vyčlenění 4 největších měst, tj. Prahy, Brna, Ostravy a Plzně, když 70 % výnosu daně šlo přímo jim a 30 % dostal státní rozpočet. Toto vyčlenění se mělo stát v budoucnu velkým jablkem sváru. Kompenzovat tento příjmový výpadek mělo to, že se obce začaly z 20 % podílet na celostátním výnosu daně z příjmů právnických osob.¹⁹

Důvodová zpráva k tomuto zákonu hovoří, že „nahrazením části výnosů daně z příjmu ze závislé činnosti, která se chová ve vztahu ke mzdám progresivně, částí výnosů daně z příjmů právnických osob, které rozpočteny na objemy mezd jsou k těmto mzdám v přímé úměře, dojde k omezení disproporce v daňových výnosech mezi jednotlivými okresy.“²⁰ V důsledku toho zde byla snaha o snížení rozdílů mezi jednotlivými obcemi a okresy. Cílem novely bylo provázat příjem obce s podnikatelskou aktivitou vytvářenou na území obce. Postupem času se ukázalo, že k tomu nedojde. Nejmenší obce trpěly tím, že u nich mělo sídlo plátcovy pokladny jen málo podnikatelů. Boj o trvalé bydliště podnikatelů také nebyl potlačen. Tato úprava tak obcím žádné benefity nepřinesla.²¹

Dne 27. června roku 2000 Poslanecká sněmovna České republiky přijala zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů. V tomto zákoně byly upraveny pouze otázky týkající se rozpočtových pravidel státního rozpočtu, tj. jeho tvorby, funkcí, příjmů a výdajů, finanční kontroly atd.²² O dva dny později byl schválen pro tuto práci stěžejní

¹⁸ KRUNTORÁDOVÁ, Ilona. *Politické aspekty financování českých měst*. 1. vydání. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2015, s. 90

¹⁹ PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 3 aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2015, s. 115

²⁰ Důvodová zpráva k zákonu č. 154/1995 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon České národní rady č. 576/1990 Sb.,

²¹ PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 3 aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2015, s.117

²² aktuální verze: zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů, § 23, ve znění pozdějších právních předpisů

zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní, vytvářející podmínky pro přerozdělování daňových výnosů do rozpočtů obcí.²³ Jsem přesvědčen, že problematika rozpočtového určení daní je natolik důležitá, že by měla být upravena ve svém vlastním zákoně. Separací od rozpočtových pravidel tak došlo dle mého názoru k odstranění poměrně závažného problému předchozí právní úpravy.

2.2 Právní úprava od roku 2001 do roku 2007

Komplexní legislativní změna tykající se nejen místních rozpočtů, ale rovněž samosprávy, s sebou přinesla rozšíření pravomocí obcí, zánik okresních úřadů a vznik krajů.²⁴ Z tohoto důvodu muselo dojít k legislativnímu zabezpečení jejich příjmů tak, aby mohly řádně vykonávat svoji činnost. Zákon o č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní, přiřkl obcím následující daňové příjmy:

- 100 % výnosu daně z nemovitostí; (příjemcem je ta obec, kde nemovitost leží),
- podíl na 20,59 % z celostátního hrubého výnosu daně z přidané hodnoty,
- podíl na 20,59 % z celostátního hrubého výnosu daně (záloh na daň) z příjmů fyzických osob (a to jak ze závislé činnosti, tak z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti),
- podíl na 20,59 % z celostátního hrubého výnosu daně z příjmů právnických osob,
- 30 % z výnosu záloh na daň z příjmů fyzických osob, které mají na území obce bydliště ke dni jejich splatnosti, a výnos daně (vyrovnání a dodatečně přiznaná nebo dodatečně vyměřená daň) z příjmů fyzických osob, které měly na území obce bydliště k poslednímu dni zdaňovacího období, k němuž se daňová povinnost vztahuje, s výjimkou daně vybírané srážkou podle zvláštní sazby a s výjimkou daně (záloh na daň) z příjmů ze závislé činnosti a z funkčních požitků srážených a odváděných plátcem daně (bydlištěm se pro účely tohoto zákona rozumí místo trvalého pobytu fyzické osoby),
- 100 % výnos daně z příjmů právnických osob v případech, kdy poplatníkem je příslušná obec, s výjimkou daně vybírané srážkou podle zvláštní sazby.²⁵

Nově si mezi sebou stát a samosprávné celky rozdělily výnos z daně z přidané hodnoty, daně z příjmů fyzických osob z podnikání a jiné výdělečné činnosti a daně z příjmu právnických

²³ aktuální znění: zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům, ve znění pozdějších předpisů

²⁴ aktuální znění: Ústavní zákon č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávných celků a o změně ústavního zákona České národní rady č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů

²⁵ historická verze: zákon č. 243/2000 Sb., zákon o rozpočtovém určení daní ve znění zákona č. 492/2000 Sb., účinném ke dni 1. 1. 2001

osob. Poměr byl stanoven na 20,59 % pro obce a 79,41 % pro stát. Výlučné daňové příjmy zůstaly stejné.²⁶ Při určování přesné výše částky ze sdílených daňových výnosů se spočítal podíl počtu obyvatel obce s trvalým pobytem na jejím území k celkovému počtu obyvatel státu. Výsledek se pak upravil přečítacím koeficientem, jenž zohledňoval velikost obce. Vzorec pro výpočet pak může vypadat následovně:²⁷

$$\frac{\text{počet obyvatel obce} \times \text{přečítací koeficient}}{\text{počet obyvatel s trvalým bydlištěm v České republice}} \times 20,59/100 \times \text{objem daní}$$

V příloze č. 1 zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní, tyto koeficienty nalezneme. Důvodem jejich zavedení byla potřeba zohlednit skutečnost, že čím je obec početnější, tím větší díl přenesené působnosti musí vykonávat.²⁸ V níže uvedené tabulce rovněž uvádím, kolika obcí se který koeficient týká.

Tabulka 1 – Koeficienty 2001- 2007

Počet obyvatel obce	Koeficient	Počet obcí v kategorii
Do 100	0,4213	590
101-200	0,5370	1165
201-300	0,5630	876
301-1500	0,5881	2775
1501-5000	0,5977	567
5001-10 000	0,6150	134
10 001-20 000	0,7016	66
20 001-30 000	0,7102	28
30 001-40 000	0,7449	10
40 001-50 000	0,8142	6
50 001-100 000	0,8487	17
100 001-150 000	1,0393	1
150 000 a více	1,6715	3
Hlavní město Praha	2,7611	1

Zdroj: PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 3 aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2015, s. 120

²⁶ KRUNTORÁDOVÁ, Ilona. *Politické aspekty financování českých měst*. 1. vydání. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2015, s. 95-96

²⁷ PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 3 aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2015, s. 120

²⁸ Tamtéž

System popsaný ve výše přiložené tabulce, se ukázal jako nevhodný. Nastavení výše koeficientu je skokové. Týká se to hlavně dvou nejmenších, a pak také tří největších kategorií dle počtu obyvatel obce, kde rozdíly mezi koeficienty jsou velmi výrazné. Dalším problémem se ukazuje to, že hranice mezi jednotlivými velikostními skupinami obcí jsou určeny pevně. Tato skutečnost vedla k tomu, že srovnatelně velké obce dosahovaly úplně jiných daňových příjmů. U obcí čítajících do 100 obyvatel lze vzniklou skutečnost částečně omluvit. Důvodová zpráva k příslušnému zákonu hovoří o tom, že „nastavená výše nového příjmu oslabila nejmenší obce do 100 obyvatel. Tento přístup je velmi silným motivačním prvkem pro žádoucí slučování nejmenších obcí.“²⁹ Cílem právní úpravy nejspíš bylo, aby se obce spojily, snížily své náklady na provoz, a tak se staly efektivnější. Ve skutečnosti se však počet malých obcí zvýšil. Pokud to byl záměr, pak u obcí s počtem obyvatel čítajících okolo 100 000 osob došlo zcela jistě k nežádoucímu efektu. Ilustrovat to lze nejlépe na příkladu Olomouce a Pardubic. Olomouc překročila hranici 100 000 obyvatel, zatímco Pardubice zůstaly jenom několik málo obyvatel pod ní. Nepatrný rozdíl v počtu obyvatel, však přinesl až 20% rozdíl v jejich příjmech.³⁰ Takto nastavený systém v podstatě donutil město Jihlavu k „nákupu“ obyvatel. V průběhu roku 2005 radní zjistili, že počet obyvatel klesl pod 50 000 hranici. Jelikož se s žádnou z okolních obcí nepodařilo připojení se k Jihlavě vyjednat, rada města schválila, že vyplatí částku v hodnotě 3000 Kč tomu, kdo si přepíše trvalé bydliště do Jihlavy. Překročit potřebný počet „papírových“ obyvatel se Jihlavě podařilo. Získala tak o více než 20 milionu korun více, než kdyby spadla do nižší kategorie. Starostové okolních obcí však poukazovali na to, že lidé, kteří si změnili trvalé bydliště, stejně zůstali žít v dosavadním bydlišti, a požadovali kompenzaci.³¹ Kupčení s těmito dušemi jistě nebylo cílem zákona.

Zastávám názor, že rozdělování finančních prostředků obcím pouze na základě počtu obyvatel nemůže zohlednit všechny potřeby. Existují totiž obce s přibližně podobným počtem obyvatel, ale výrazně se lišící rozlohou území. V tomto období nebylo zohledněno ani to, zda je v obci škola, do které případně mohou dojíždět žáci z okolních obcí. Těmto obcím pak starost o školu odpadá. Nikdo si rovněž nepoložil otázku, zda má obec ve svém katastru nějakou kulturní památku nebo jestli přes její území vedou mezinárodní silniční komunikace, což souvisí se zvýšeným provozem a nutností vybudovat chodníky. Rovněž nadmořská výška může hrát roli, kdy

²⁹ Důvodová zpráva k návrhu zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům.

³⁰ KRUNTORÁDOVÁ, Ilona. *Politické aspekty financování českých měst*. 1. vydání. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2015, s. 98

³¹ ČERMÁK, Petr. *Malé obce by mohly získat víc* [online] Peníze.cz, 25. 10. 2007, [cit. 25. 1. 2018]. Dostupné na <<https://www.penize.cz/statni-rozpocet/29419-male-obce-by-mohly-ziskat-vice-penez>>

hlavně v zimních měsících mají obce nacházející se v horách, výrazně vyšší náklady na údržbu komunikaci.

Problematický je také §4 odst. 1 bod g, zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní, který hovoří o tom, že 30 % daní z příjmu fyzických osob ze samostatné výdělečné činnosti, jež mají trvalé bydliště na území obce, se stane jejich příjmem.³² Výnos z daně byl sice, podle předchozí právní úpravy snížen ze 100 % na 30 %. Byl však stále ponechán, jelikož měl sloužit jako motivační prvek. Obce měly vytvářet vhodné prostředí pro podnikání. Podnikatel by zde sídlil a vytvářel zisk, a díky tomuto předpisu se měla zachovat vazba na území obce.³³ Domnívám se však, že lokální řemeslníci nebo drobní podnikatelé příjmy obce výrazně nezvýší. V praxi je pro obec výhodou, když se k nim přestěhuje bohatý podnikatel. Stalo se tak například v případě šumavské Modravy. Obci s 50 obyvateli se po přistěhování uhlobarona Bakaly několikanásobně zvýšil zisk z této daně.³⁴ V letech 2008 a 2009, kdy Bakala prodával akcie NWR, přistálo na účtu obce skoro půl miliardy korun.³⁵ Těchto disproporčních příjmu obec dosáhla, aniž by pro to cokoliv musela učinit. Nemají ani žádný racionální podklad, jelikož jeden obyvatel nenavýší několikanásobně náklady na fungování obce.

V následujících letech došlo k několika dílčím novelizacím zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní. Novela z roku 2002 mj. zajistila nově vzniklým krajům podíl na sdílených daních ve výši 3,1 %, od 3. 1. 2005 novelou zákona č. 1/2005 Sb., zvýšený na 8,92 %.³⁶ Pro obce představoval změnu § 4 odst.1 písm. i, vytvářející další motivační složku daně. Obce díky němu získaly 1,5% podíl z celostátního hrubého výnosu daně z příjmu ze závislé činnosti. Podíl se stanovil podle poměru počtu zaměstnanců majících místo výkonu práce v obci k počtu zaměstnanců v celé republice.³⁷

2.3 Právní úprava od roku 2008 do roku 2012

Radikálnější změnu přinesl zákon č. 377/2007 Sb., kterým se mění zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní. Cílem této novely bylo:

- zvýšit příjmy obcí,

³² historická verze: zákon č. 243/2000 Sb., zákon o rozpočtovém určení daní ve znění zákona č.492/2000 Sb., účinném ke dni 1. 1. 2001 (§4)

³³ PROVAZNÍKOVA, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 3 aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2015, s. 118

³⁴ TICHÁ, Eva. *Šumavská Modrava je ráj. Bakala to platí* [online] idnes.cz, 6. 10. 2008 [cit. 25. 1. 2018]. Dostupné na <https://zpravy.idnes.cz/sumavska-modrava-je-raj-bakala-to-plati-dym-/domaci.aspx?c=A081005_211039_domaci_abr>

³⁵ *Nejbohatší obcí v Česku je s majetkem přes půl miliardy Modrava* [online] E15, 13. 2. 2015 [cit. 25. 1. 2018]. Dostupné na <<http://zpravy.e15.cz/domaci/udalosti/nejbohatsi-obci-v-cesku-je-s-majetkem-pres-pul-miliardy-modrava-1160902>>

³⁶ historická verze: zákon č. 243/2000 Sb., zákon o rozpočtovém určení daní ve znění zákona č.83/2001 Sb., účinném ke dni 1. 1. 2002

³⁷ Tamtéž

- odstranit obrovské rozdíly ve výši příjmu v přepočtu na 1 obyvatele mezi různými kategoriemi obcí,
- vyřešit vysokou váhu koeficientů při rozdělování daňových příjmů,
- vyřešit skokové přechody mezi jednotlivými kategoriemi obcí.³⁸

Z těchto důvodů došlo ke změnám týkajícím se podílu obcí na celostátním výnosu sdílených daní a došlo k úpravě kritérií, podle kterých se určoval podíl obcí na daních. Mezi daňové příjmy se podle §4 řadí:

- 100 % výnosu daně z nemovitostí (příjemcem je obec, ve které se nemovitost nachází),
- podíl na 21,4 % z celostátního hrubého výnosu daně z přidané hodnoty,
- podíl na 21,4 % z celostátního hrubého výnosu daně (záloh na daň) z příjmů fyzických osob (a to jak ze závislé činnosti a funkčních požitků, tak z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti),
- podíl na 21,4 % z 60 % z celostátního hrubého výnosu daně (záloh na daň) z příjmů fyzických osob sníženého o výnosy uvedené o řádek výše,
- podíl na 21,4 % z celostátního hrubého výnosu daně z příjmů právnických osob (s výjimkou výnosu, kdy je poplatníkem příslušný kraj nebo obec),
- 30 % z výnosu záloh na daň z příjmů fyzických osob, které mají na území obce bydliště ke dni jejich splatnosti, a výnosu daně (vyrovnání a dodatečně přiznaná nebo dodatečně vyměřená daň) z příjmů fyzických osob, které měly na území obce bydliště k poslednímu dni zdaňovacího období, k němuž se daňová povinnost vztahuje, s výjimkou daně vybírané srážkou podle zvláštní sazby a s výjimkou daně (záloh na daň) z příjmů ze závislé činnosti a z funkčních požitků srážených a odváděných plátcem daně (bydlištěm se pro účely tohoto zákona rozumí místo trvalého pobytu fyzické osoby),
- 100 % výnos daně z příjmů právnických osob v případech, kdy poplatníkem je příslušná obec, s výjimkou daně vybírané srážkou podle zvláštní sazby,
- podíl na 1,5 % z celostátního hrubého výnosu daně (záloh na daň) z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a z funkčních požitků (podíl se stanovil podle poměru počtu zaměstnanců majících místo výkonu práce v obci k počtu zaměstnanců v celé republice).

Z jednoho kritéria používaného při přerozdělování financí, se přešlo na tři. Začalo se posuzovat:

- kritérium velikostí území obce (váha 3 %),
- kritérium poměru počtu obyvatel obce k celkovému počtu obyvatel státu (3 %),

³⁸ Důvodová zpráva k zákonu č. 377/2007 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon České národní rady č. 243/2000Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům.

- starý systém koeficientů, který byl zmodernizován na systém koeficientů postupných přechodů (94 %).

Zavedení kritéria velikosti rozlohy obce je dle mého názoru jasným krokem vpřed. Za tímto krokem je snaha zohlednit to, že u nás existují obce se stejným počtem obyvatel, ale s výrazně odlišnou rozlohou. Otázkou však je, zda nebylo lepší vzít v potaz spíše rozlohu zastavěného území obce. Již jednou zmiňovaná obec Modrava si díky zavedení tohoto kritéria vylepšila rozpočet o více než 1500 %. Pokud by se přihlíželo k rozloze zastavěného území, která lépe reflektuje potřeby investic do infrastruktury, k takto velkému a neopodstatněnému výkyvu by jistě nedošlo.³⁹

Kritérium poměru počtu obyvatel obce k celkovému počtu obyvatel státu, má sloužit jako doplněk ke koeficientům, fungovat jako prostředek pro zmírnění rozdílů v příjmech u jednotlivých kategoriích obcí. Jeho váha (3 %) měla postupně narůstat, k čemuž díky dalším novelizacím skutečně došlo.⁴⁰

Nejzásadnější změnou je kritérium koeficientů postupných přechodů. Nastaveno bylo tak, aby zabránilo skokovým přechodům mezi jednotlivými kategoriemi obcí. Mělo se tak zároveň zabránit dalšímu handlování s trvalým bydlištěm obyvatel. V první řadě se snížil počet velikostních kategorií obcí ze 14 na 4. Hodnoty koeficientů se nastavily mnohem vyrovnaněji. Použitím progresivně klouzavého systému se úspěšně zabránilo tomu, aby při přechodech mezi jednotlivými kategoriemi vznikly markantní rozdíly. Díky tomu se obce již nemusely obávat, že rozdíl několika obyvatel je připraví o milionové příjmy. Tyto změny jsou znázorněny v níže uvedené tabulce.⁴¹

Tabulka 2 – Koeficienty postupných přechodů 2008-2012

Počet obyvatel obce	Koeficient	Násobek postupných přechodů
0–300	1,0000	1,0000 x počet obyvatel obce
301 – 5 000	1,0640	300 + 1,0640 x počet obyvatel z počtu obyvatel obce přesahujících 300
5001 – 30 000	1,3872	5300,8 + 1,3872 x počet obyvatel z počtu obyvatel obce přesahujících 5 000
30 001 – a více	1,7629	39980,8 + 1,7629 x počet obyvatel z počtu obyvatel obce přesahujících 30 000

Zdroj: Příloha č.2 zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní ve znění zákona č. 377/2007 Sb., účinném ke dni 1. 1. 2008

³⁹ NETOLICKÝ, Martin. *Kritérium rozlohy a zvyšování malých obcí při rozdělování daní?* [online]. Deník veřejné správy, 23. 10. 2008 [cit. 28. 1. 2018]. Dostupné na <<http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6340929>>

⁴⁰ PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 3. aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2015, s. 125

⁴¹ Příloha č.2 zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní ve znění zákona č. 377/2007 Sb., účinném ke dni 1. 1. 2008

Poslední razantní změnou systému bylo vyčlenění čtyř největších měst do zvláštní skupiny. Při přidělování financí podle prvních dvou kritérií nedochází k zásadnějším odlišnostem. U třetího kritéria, jak ilustruje následující tabulka, je na první pohled patrné značné zvýšení koeficientů Prahy, Brna, Ostravy a Plzně.⁴²

Tabulka 3 – Přepočítací koeficienty 2008-2012

	Přepočítací koeficient
Praha	4,2098
Plzeň	2,5273
Ostrava	2,5273
Brno	2,5273
Ostatní obce	1,0000

Zdroj: Příloha č.3 zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní ve znění zákona č. 377/2007 Sb., účinném ke dni 1. 1. 2008

Vyčlenění těchto obcí s sebou nese jisté otázky. Privilegované postavení Prahy, jakožto hlavního města, je celkem pochopitelné. Otázkou však pro mě zůstává, proč při existenci 13 krajských měst, která logicky vytvářejí jakési centra, což přináší zvýšené nároky na infrastrukturu, jsou privilegovaná pouze 3 největší z nich.

Do motivačních složek daně se tentokrát nezasahovalo. Domnívám se, že celkově je tato změna poměrně zdařilá. Odstranil se problém skokové změny koeficientů při přechodech z jedné kategorie velikosti obce do druhé. Začalo se brát ohled na velikost obce i přesto, že tento faktor mezi mnohými vyvolával značné kontroverze.

2.4 Právní úprava od roku 2013 do roku 2016

Příprava další novely zákona začala téměř ihned po přijetí předešlé legislativní změny. Cílem bylo odstranění tzv. U – křivky. Její vznik zapříčinilo snížení počtu velikostních kategorií obcí, díky čemuž dosahovaly nejmenší obce do 100 obyvatel a čtyři největší města vyšších příjmů, zatímco obce s počtem obyvatel mezi dvěma až pěti tisíci na tom byly značně hůře. Došlo ke změnám procentuálních podílů u sdílených daní. Tímto krokem byly rozpočty obcí posíleny o 12 miliard

⁴² Příloha č.3 zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní ve znění zákona č. 377/2007 Sb., účinném ke dni 1. 1. 2008

Kč⁴³. Různé iniciativy a svazy, v čele se Svazem měst a obcí v ČR, rovněž navrhovaly přidání dalších kritérií pro rozdělování financí.⁴⁴

Výsledkem těchto snah bylo přijetí zákona č. 295/2012 Sb., který novelizoval zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní. Daňové příjmy obcí tvořil:

- 100 % výnos daně z nemovitostí (příjemcem je obec, ve které se nemovitost nachází),
- podíl na 20,83 % z celostátního hrubého výnosu daně z přidané hodnoty,
- podíl na 22,87 % z celostátního hrubého výnosu daně (záloh na daň) z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a funkčních požitků, odváděné zaměstnavatelem jako plátcem daně podle zákona o daních z příjmů,
- podíl na 23,58 % z celostátního hrubého výnosu daně (záloh na daň) z příjmů fyzických osob vybírané srážkou podle zvláštní sazby (s výjimkou výnosu z předchozího bodu),
podíl na 23,58 % z 60 % z celostátního hrubého výnosu daně (záloh na daň) z příjmů fyzických (snížený o výnosy z předchozích dvou bodů) ...,
- podíl na 23,58 % z celostátního hrubého výnosu daně z příjmů právnických osob (s výjimkou výnosů kdy je poplatníkem obec nebo kraj),
- 30 % z výnosu záloh na daň z příjmů fyzických osob, které mají na území obce bydliště ke dni jejich splatnosti, a výnosu daně (vyrovnání a dodatečně přiznaná nebo dodatečně vyměřená daň) z příjmů fyzických osob, které měly na území obce bydliště k poslednímu dni zdaňovacího období, k němuž se daňová povinnost vztahuje, s výjimkou daně vybírané srážkou podle zvláštní sazby a s výjimkou daně (záloh na daň) z příjmů ze závislé činnosti a z funkčních požitků srážených a odváděných plátcem daně,
- 100% daně z příjmů právnických osob v případech, kdy poplatníkem je příslušná obec (s výjimkou daně vybírané srážkou),
- podíl na 1,5 % z celostátního hrubého výnosu daně (záloh na daň) z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a z funkčních požitků, odváděné zaměstnavatelem jako plátcem daně z příjmů (s výjimkou daně z příjmů fyzických osob vybírané srážkou podle zvláštní sazby).⁴⁵

Došlo k velmi výrazným změnám týkajícím se kritérií pro výpočet finančních podílů jednotlivých obcí na daních. Přibýlo jedno nové kritérium a byla upravena jejich váha. Konkrétně kritéria vypadají takto:

- kritérium velikosti území obce (váha 3 %, byl ale stanoven limit 10 ha na obyvatele),

⁴³ PROVAZNÍKOVA, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 3 aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2015, s. 129

⁴⁴ KRUNTORÁDOVÁ, Ilona. *Politické aspekty financování českých měst*. 1. vydání. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2015, s. 117-119

⁴⁵ historická verze: zákon č. 243/2000 Sb., zákon o rozpočtovém určení daní ve znění zákona č.500/2012 Sb., účinném ke dni 1. ledna 2013

- kritérium poměru počtu obyvatel obce k celkovému počtu obyvatel státu (10%),
- systém koeficientů postupných přechodů (80 %),
- nově vzniklé kritérium poměru počtu dětí navštěvujících mateřskou nebo základní školu, zřizovanou obcí, k poměru počtu dětí ve školách za všechny obce (7%).⁴⁶

Váha u kritéria týkajícího se velikosti území obce zůstala stejná. Stanovilo se však omezení, že na jednoho obyvatele obce lze započít maximálně 10 ha území. Tento limit sloužil k tomu, aby obce s několika málo obyvateli a velkým katastrálním územím nedosahovaly na přemrštěné příjmy. Na skutečnost, že se tak děje jsem již výše poukazoval, a myslím si, že šlo o krok správným směrem.

Kritérium poměru počtu obyvatel obce k celkovému počtu obyvatel státu získalo na důležitosti. Jeho váha byla zvýšená ze 3 % na 10 %. Tato změna nejvýrazněji přispěla k dosažení hlavního cíle této novely, a to snížení rozdílu v příjmu na jednoho obyvatele v různých kategoriích obcí.

Systém koeficientů postupných přechodů byl krácen nejvíce. Jeho váha se snížila o 14 % na výsledných 80 %. Důvodem bylo jednak posílení kritéria prostého počtu obyvatel obce a jednak vznik úplně nového kritéria. Další změnou týkající se tohoto kritéria je změna velikostních kategorií obcí, i když jejich počet zůstal stejný. Změn se dočkaly také koeficienty postupných přechodů, které se k sobě výrazně přiblížily. Tuto aktualizaci můžeme vnímat jako další krok ke snížení rozdílu mezi obcemi. Nastalé změny nejlépe popisuje níže přiložená tabulka.⁴⁷

Tabulka 4 – Koeficienty postupných přechodů 2013-2016

Počet obyvatel	Koeficient	Násobek postupných přechodů
0-50	1,0000	1,0000 x počet obyvatel obce
51-2000	1,0700	50 + 1.0700 x počet obyvatel z počtu obyvatel obce přesahujících 50
2001-30 000	1,1523	2 136,5 + 1,1523 x počet obyvatel z počtu obyvatel obce přesahujících 2000
30 001-a více	1,3663	34 400,9 + 1,3663 x počet obyvatel z počtu obyvatel obce přesahujících 30 000

Zdroj: Příloha č.2 zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní ve znění zákona č. 295/2012 Sb., účinném ke dni 1. 1. 2013

⁴⁶ historická verze: zákon č. 243/2000 Sb., zákon o rozpočtovém určení daní ve znění zákona č.500/2012 Sb., účinném ke dni 1. ledna 2013

⁴⁷ Příloha č.2 zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní ve znění zákona č. 295/2012 Sb., účinném ke dni 1. 1. 2013

Kritérium poměru počtu dětí navštěvujících mateřskou nebo základní školu zřizovanou obcí k poměru počtu dětí ve školách za všechny obce byla v českém systému úplnou novinkou. Váha, která jí byla přidělena, je 7 procentních bodů. Zákon jako zdroj dat určil dokumentaci škol, odpovídající stavu k 30. 9. předchozího roku. Náklady na děti navštěvující školy (oprava školních budov a různé další výdaje spojené s touto skupinou obyvatelstva) jsou jistě vyšší, než je tomu u jiných skupin. Některé návrhy požadovaly, aby bylo přihlédnuto k věkové struktuře obyvatelstva v jednotlivých obcích. Cílem měla být kompenzace nákladů spojených se zabezpečením sociální péče zvláště pro seniory. Tyto návrhy z důvodu přenášení odpovědnosti v sociální oblasti na centrální úroveň akceptovány nebyly.⁴⁸ Celkově tento krok hodnotím velmi pozitivně.

Praha, Brno, Ostrava a Plzeň svou pozici „privilegovaných“ měst uhájila. Zavedenými změnami byla jejich pozice ale značně oslabena. Oddělený výpočet sdílených daní byl zachován, výše koeficientu však byla značně snížena, což v celkovém důsledku činí ztrátu pro tyto čtyři města ve výši 1,1 miliardy korun.⁴⁹ Nové koeficienty znázorňuje níže přiložená tabulka.⁵⁰

Tabulka 5 – Přepočítací koeficienty 2013-2016

koeficient	
Praha	4,0641
Plzeň	2,2961
Ostrava	2,2961
Brno	2,2961
Ostatní obce	1,000

Zdroj: Příloha č.3 zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní ve znění zákona č. 295/2012 Sb., účinném ke dni 1. 1. 2013

Ztráta více než jedné miliardy vyvolala ze strany těchto měst vlnu kritiky. Domnívaly se, že jakožto centra, zabezpečující nejen pro sebe, ale i pro okolní obce potřebnou infrastrukturu a služby, a mohou tak mít kvůli krácení podílu finanční problémy.⁵¹ Jsem přesvědčen, že výsledná podoba novely je rozumným kompromisem mezi původně plánovaným začleněním Brna, Ostravy

⁴⁸ *Základní teze pro změnu zákona o rozpočtovém určení daní* [online]. Deník veřejné správy, 23. 3. 2011 [cit. 15. 2. 2018]. Dostupné na < <http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6479322>>

⁴⁹ POLČÁK, Stanislav. *Na pořadu je rozpočtové určení daní* [online]. Deník veřejné správy, 19. 6. 2012 [cit. 23.3. 2018]. Dostupné na < <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6547259%20>>

⁵⁰ Příloha č.3 zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní ve znění zákona č. 295/2012 Sb., účinném ke dni 1. 1. 2013

⁵¹ PLEVA, Martin. *Rozpočtové určení daní: „místo pěti prstů useknou Ostravě jen jeden“* [online]. Moravskoslezský deník, 24. 5. 2012 [cit. 15. 2. 2018]. Dostupné na < https://moravskoslezsky.denik.cz/zpravy_region/rozpocetove-urceni-dani-misto-peti-prstu-useknou-ostrave-jeden-20120524.html>

a Plzně mezi zbylé obce, čímž by přišly o mnohem větší částky, a ponecháním jim původních koeficientů, se kterými nesouhlasily mnohá jiná velká města nepožívající těchto výhod.

Na začátku roku 2016 pak došlo k mírné korekci. Podíl na 22,87 % z celostátního hrubého výnosu daně (záloh na daň) z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti byl vrácen zpět na hodnotu 23,58 %. Ostatní podíly zůstaly stejné. Tato změna souvisela s korekcí tzv. „daňového balíčku“ pro roky 2013 až 2015.⁵²

2.5 Právní úprava v roce 2017

Dne 1. 1. 2017 začal být účinný zákon č. 391/2015 Sb., novelizující zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní. Tento zákon s sebou přinesl dílčí změny. Výnos podílu daně z přidané hodnoty byl navýšen o 0,57 % na 21,4 %. Tato změna měla obcím přinést 2,1 miliardy korun. Zrušen byl ovšem 30 % podíl na dani z příjmu fyzických osob z podnikání, což znamenalo snížení příjmu o 1 miliardu Kč. Celkově tak obce získaly 1,1 miliardy Kč. Důvodu pro zrušení podílu na dani z příjmu fyzických osob z podnikání bylo více. V první řadě to byla jeho kolísavost. Inkaso této daně bylo velmi problematické predikovat. Další příčinou je, že nárok na podíl z této daně má pouze třetina obcí. Cílem bylo, aby obec vytvářela vhodné podmínky pro podnikání, a tak by nevadilo, že by na podíl z této daně dosáhly pouze některé. Problém byl, že se tak povětšinou dělo bez jakýchkoliv objektivních důvodů. Namísto toho predikovat, jakým směrem se bude pohybovat vývoj inkasa u DPH, je mnohem jednodušší.⁵³

2.6 Právní úprava účinná od 1. 1. 2018

Poslední změnou byla novela ze dne 19. 7. 2017. Jedná se o zákon číslo 260/2017 Sb., který poměrně výrazně zvýšil podíl obcí na výnosu daně z přidané hodnoty. Jde o zvýšení z 21,40 % na 23,58 %.⁵⁴ Dle navrhovatelů zákona šlo o napravení křivdy způsobenou obcím v roce 2012, kdy byl podíl obcím snížen v souvislosti se zaváděním druhého důchodového pilíře. Ten byl ale s příchodem nové vlády zrušen. Srovnání výše podílu se však až do přijetí této novely neuskutečnilo.⁵⁵ Výnos z podílu obcí na sdílených daních tak byl sjednocen na 23,58 %.

Zákon pozměnil rovněž váhy koeficientů. Váha poměru násobku postupných přechodů byla dále snížena, a to z 80 % na 78 %. Na její úkor byla posílena váha poměru počtu dětí a žáků navštěvujících školu zřizovanou obcí k počtu těchto dětí a žáků za všechny obce, ze 7 % na 9 %.

⁵² *Ještě k novele RUD* [online]. Deník veřejné správy, 31. 5. 2016 [cit. 15. 2. 2018]. Dostupné na <<http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6715763>>

⁵³ MATEJ, Miloslav. *Rozpočty obcí a krajů v roce 2016* [online]. Deník veřejné správy, 14. 3. 2016 [cit. 15. 2. 2018]. Dostupné na <<http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6710577>>

⁵⁴ aktuální znění: zákon č. 243/2000 Sb., zákon o rozpočtovém určení daní ve znění pozdějších předpisů

⁵⁵ Důvodová zpráva k zákonu č. 260/2017 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon České národní rady č. 243/2000Sb.,

Váhy poměru rozlohy obce k celkové výměře území obcí a váhy tykající se poměru počtu obyvatel obce k počtu obyvatel všech obcí zůstaly stejné, tj. 3 % a 10 %.⁵⁶

Zákon č. 24/2017 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím právní úpravy rozpočtové odpovědnosti, přinesl do zákona o rozpočtovém určení zcela nová ustanovení o rozpočtové odpovědnosti územních samosprávných celků. Stanovuje, že obce musí hospodařit tak, aby výše jejího dluhu nepřekročila 60 % průměru příjmu obce za poslední 4 roky. Pokud dojde k překročení této hranice, musí obec v následujícím roce splatit alespoň 5 % z rozdílu mezi výši svého dluhu a 60 % svých příjmů za minulé 4 roky. Pokud by však obce svůj dluh takto nesnižovaly, může jim být pozastaveno vyplácení části jejich podílu na sdílených daních. S těmito ustanoveními však nesouhlasí ani Sdružení místních samospráv, ani Svaz měst a obcí, ani Senát. V budoucnu lze tedy očekávat, že zde budou notné tlaky na změnu těchto ustanovení.⁵⁷

Myslím si, že změny, které nabyly účinnosti k 1. 1. tohoto roku, jsou pozitivní. Zvýšení podílu obcí na DPH by jim mělo přinést až 8,5 miliardy Kč. Z této částky poputuje Praze, Brno, Ostravě a Plzni okolo 3,4 miliardy Kč, což jistě bude silným impulsem pro jejich další investice. Zkrátka neprijdou ani malé obce do sta obyvatel, kterým se rozpočet nafoukne asi o 50 tisíc Kč. Zvýšení koeficientu pro počet dětí a žáků o 2 procentní body zajistilo, že na jednu takovou osobu samospráva obdrží až 13 700 Kč.⁵⁸ Obce, v jejichž katastru se nachází škola, tak byly touto změnou jistě velmi potěšeny.

⁵⁶ aktuální znění: zákon č. 243/2000 Sb., zákon o rozpočtovém určení daní ve znění pozdějších předpisů

⁵⁷ *Ohrozil by stovky obcí? Zákon o rozpočtové odpovědnosti posoudí Ústavní soud* [online]. Českátelevize.cz, 9. 3. 2017 [cit. 28. 2. 2018]. Dostupné na < <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/2053036-ohrozil-stovky-obci-zakon-o-rozpocetove-odpovednosti-posoudi-ustavni-soud> >

⁵⁸ *Obce a města získají více z vybrané DPH, až o 8,5 miliardy ročně, schválil Senát* [online]. Českátelevize.cz, 19. 7. 2017 [cit. 28. 2. 2018]. Dostupné na < <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/2185420-obce-a-mesta-ziskaji-vice-z-vybrane-dph-az-o-85-miliardy-rocne-schvalil-senat> >

3 Komparace dané problematiky se stavem v Polsku

Polsko ve 20. století prošlo velmi podobným vývojem jako Československo. Přes 40 let vládnoucí komunistický režim odstranil téměř jakoukoliv samosprávu a nahradil ji centralizovaným modelem řízení státu. Obecní zřízení bylo obnoveno až se změnou režimu v roce 1989. Na rozdíl od České republiky, kde okresy byly zrušeny, má Polsko tříступňovou územní samosprávu. Základní jednotkou jsou obce (gminy), kterých je téměř 2500. Polsko se 38 miliony obyvateli, má ve srovnání s ČR pouze okolo 40 % takovýchto municipalit. Prostřední úroveň tvoří 380 okresů (powiaty) a na nejvyšší úrovni stojí kraje (województwa), kterých je 16.⁵⁹

3.1 Vlastní příjmy obcí v Polsku

Polská ústava, v článku 167, zaručuje obcím podíl na celkových veřejných příjmech. Příjmy dělí na vlastní příjmy obce, obecné dotace a účelové dotace. Stanoví se, že konkrétní zdroje příjmu jsou uvedeny v zákoně.⁶⁰

Předpísem, zabývajícím se touto problematikou, je zákon z 13. 11. 2003, o příjmech územních samospráv.⁶¹

V druhé části tohoto zákona se jako vlastní příjmy obce stanoví celý příjem z daně z nemovitostí, zemědělské daně, lesní daně, daně z motorových vozidel, daně vybírané formou daňové karty (zjednodušené zdanění výdělečné činnosti) a daně darovací a dědické.

Dále jsou to příjmy z poplatků. Jedná se o poplatek za vydání dokumentů, poplatek za provozování stánku na tržišti, rekreační a lázeňský poplatek, poplatek ze psů, poplatek za reklamu, poplatek za těžbu nerostů a další poplatky stanovené jinými právními předpisy.

Mezi další vlastní příjmy obce řadíme příjmy z vlastní činnosti obce, příjmy z majetku obce, dary a dědictví určené obci, příjmy z pokut, úroky z půjček poskytnutých obcí a dotace od nadřazených municipalit.

Poslední skupinou jsou podíly na dani z příjmu fyzických a právnických osob. Konkrétně se jedná o:

- podíl na 39,34 % výnosu daně z příjmu fyzických osob, odvedené poplatníky této daně, žijícími v dané obci,
- podíl na 6,71 % výnosu daně z příjmu právnických osob, odvedené poplatníky této daně, majícími sídlo na území dané obce.

⁵⁹ SAUER, Adam. *The System of the Local Self-Governments in Poland* [online]. amo.cz, 31. 12. 2013 [cit. 1. 3. 2018]. Dostupné z: <<http://www.amo.cz/wp-content/uploads/2015/11/amocz-RP-2013-6.pdf>> s. 6

⁶⁰ aktuální znění: Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., ve znění pozdějších předpisů. Dostupné na <<http://www.sejm.gov.pl/prawo/konst/polski/kon1.htm>>

⁶¹ aktuální znění: Ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, ve znění pozdějších předpisů. Dostupné na <<http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20032031966/U/D20031966Lj.pdf>>

Obce mají u daní a poplatků jim svěřených poměrně širokou pravomoc stanovovat jejich výši. Obecní zastupitelstvo určuje nejen jejich sazbu (horní limit stanoví zákon), může zavést různá osvobození či diferencovat výši zdanění pro jednotlivé skupiny poplatníku.⁶²

Níže přiložená tabulka znázorňuje, jaký procentuální podíl má konkrétní daň na vlastních příjmech obce.⁶³

Tabulka 6 – Podíl konkrétní daně na příjmech obcí v Polsku

	Daň z příjmu FO	Daň z příjmu PO	Příjmy z majetku	Místní daně, poplatky a ostatní
obce	45,87 %	2,15 %	7,89 %	44,09 %

Zdroj: ROZKRUT, Dominik. *Rocznik Statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej*. Warszawa: Główny Urząd Statystyczny, 2017, s. 653–654.

V Polsku je využíván derivační způsob rozdělování daní. Znamená to, že obce dostanou podíl na těch příjmech, které byly opravdu vybrány na jejich území.⁶⁴ Nejdůležitějším zdrojem vlastních příjmů obcí s podílem více než 45 % je podíl na dani z příjmu fyzických osob. Daň z příjmu právnických osob pak v celkových vlastních příjmech obcí představuje marginální část. Tato daň tvoří významnější podíl pouze ve větších městech, kde z logiky věci sídlí valná většina investorů.⁶⁵ Místní daně a poplatky, které obce mohou vybírat, přináší do rozpočtu téměř stejný balík peněz. Nejvýznamnější místní daní je daň z nemovitostí, vytvářející téměř 80 % z celkového balíku místních daní a poplatků.⁶⁶ Zatímco výše podílu obcí na balíku sdílených daní je stanovována parlamentem, místní daně a poplatky, které tvoří podobně velkou část rozpočtu, může zastupitelstvo ovlivnit. Stanovení horního limitu daňových sazeb sice patří zákonu, obce ale mohou stanovit daňový základ nebo přiřknout konkrétním subjektům úlevy. Stejně tak mohou tyto daně snižovat nebo dokonce zcela zrušit. Tato pravomoc sice většinou nevede k navyšování obecních

⁶² *Ako je financovaná samospráva v Polsku* [online]. HNonline.sk, 26. 11. 2015 [cit. 27. 2. 2018]. Dostupné na <<https://dennik.hnonline.sk/servisne-prilohy/542401-ako-je-financovana-samosprava-v-polsku>>

⁶³ ROZKRUT, Dominik. *Rocznik Statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej*. Warszawa: Główny Urząd Statystyczny, 2017, s. 653–654. Dostupné na <<https://stat.gov.pl/en/topics/statistical-yearbooks/statistical-yearbooks/statistical-yearbook-of-the-republic-of-poland-2017,2,17.html>>

⁶⁴ PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 3 aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2015, s. 88

⁶⁵ ŚLEBOCKA, Magdalena. Dochody własne a problematika samodzielności dochodowej jednostek samorządu terytorialnego na przykładzie gmin województwa łódzkiego. In ŁONGIEWSKA – WIJAS, Edyta (ed). *Wzrost i rozwój potencjału Europy – inwestycje w innowacyjną i konkurencyjną gospodarkę regionów*. Szczecin: Uniwersytet Szczeciński, 2013, s. 299–300

⁶⁶ ROZKRUT, Dominik. *Rocznik Statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej*. Warszawa: Główny Urząd Statystyczny, 2017, s. 653–654.

příjmu, dává však obcím do rukou nástroj umožňující navzájem si konkurovat a vytvářet tak lepší podmínky pro nové obyvatele či investory.⁶⁷

3.2 Dotace

Stále se zvětšující potřeby financování různých investic a služeb se ne zcela odráží ve vlastních příjmech obce. To vede k využívání dalších zdrojů financování. Nenahraditelným zdrojem jsou obecné dotace. Tyto subvence nejsou vázány na konkrétní účel. Jedná se o nenávratnou dotaci. Plní stimulační a regulační funkci. Obecné dotace dělíme do tří skupin.

První jsou dotace na vzdělání. Z celkového podílu obecných dotací tvoří valnou většinu. Předpokládá se, že bude na potřeby vzdělávání použita, i když k tomuto účelu není nijak vázána. Výše těchto subvencí musí být vždy vyšší, než tomu bylo předchozí rok, nebo zůstat na stejné úrovni.

Druhou skupinou jsou vyrovnávací dotace. Cílem dotace je vyrovnávat rozdíly v daňových příjmech jednotlivých obcí. Náleží obcím, jež nedosahují 92 % průměru daňových příjmů obcí v celém státě v přepočtu na jednoho občana obce.

Dalším jsou vyvažovací dotace. Fungují tak, že obce dosahující více než 150 % celostátního průměru daňových příjmů tímto „přebytkem“ přispívají k vyrovnání příjmu chudším obcím.⁶⁸

Třetím a posledním typem dotací přísluhujícím obcím jsou účelové dotace. Jedná se o nenávratné prostředky poskytované státem sloužící k financování konkrétních úkolů stanovených zákony. V praxi se jedná o výkon přenesené působnosti. Řadíme zde tak například vydávání průkazu totožnosti, vyplácení sociálních dávek, organizace a příprava voleb a referend a mnoho dalšího.⁶⁹

3.3 Srovnání právní úpravy České republiky a Polska

Jak vyplývá z výše uvedeného, systémy financování obcí v těchto zemích se zásadně liší. Zatímco v České republice mezi sdílené daně řadíme daň z příjmu fyzických i právnických osob, jakož i podíl na DPH, v Polsku na podíl z DPH obce nedosáhnou. Kvůli neúčasti polských obcí na příjmech z této daně je jejich příjmový systém mnohem náchylnější na hospodářské cykly. Druhým zásadním problémem v Polsku je používání derivační způsob rozdělování daní. Přináší to obrovské rozdíly v příjmech jednotlivých obcí. Jako příklad uvedu obce Kleszczów, v jejímž

⁶⁷ aktuální znění: Ustawa z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych, ve znění pozdějších předpisů. Dostupné na <<http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19910090031/O/D19910031.pdf>>

⁶⁸ *Budžet jednostki samorządu terytorialnego na przykładzie gminy Niemodlin w latach 2008-2014* [online]. gminaniemodlin.pl, 24. 9. 2015 [cit. 2. 3. 2018]. Dostupné na <<http://gminaniemodlin.pl/informator/item/479-bud%C5%BCet-jednostki-samorz%C4%85du-terytorialnego-na-przyk%C5%82adzie-gminy-niemodlin-w-latach-2008-2014.html>>

⁶⁹ RYL, Anna. *Dotacje celowe w gminach* [online]. wspolnota.org.pl, 20. 12. 2012 [cit. 3. 3. 2018]. Dostupné na <[http://www.wspolnota.org.pl/index.php?id=9&tx_news_pi1\[controller\]=News&tx_news_pi1\[action\]=detail&tx_news_pi1\[news\]=20055&cHash=53901d00bea8409cfc9dcae2fa7be44b](http://www.wspolnota.org.pl/index.php?id=9&tx_news_pi1[controller]=News&tx_news_pi1[action]=detail&tx_news_pi1[news]=20055&cHash=53901d00bea8409cfc9dcae2fa7be44b)>

katastru se nachází hnědouhelné doly a největší hnědouhelná elektrárna na světě, a obec Przytuly. Zatímco v Kleszczowie dosahují daňové příjmy v přepočtu na jednoho obyvatele téměř 32 tisíc zlotých, v obci Przytuly je to pouze 390 zlotých. Rozdíl je tedy více než 80násobný.⁷⁰ V ČR se problém přílišných rozdílů v příjmech obcí podařilo postupnými novelizacemi téměř odstranit. Podíl místních daní a poplatků na rozpočtech obcí v Polsku je značný. Způsob stanovování jejich výše je mnohem pružnější, než je tomu u nás. Stejně tak množství těchto poplatků je větší. Obce díky tomu mohou lépe reagovat na možnost nalákat k sobě případného investora. Speciálně se jedná o daň z nemovitosti, u které v případě výrazného snížení, může investor ušetřit značné částky. Tyto kompetence obce v ČR nemají.

System přidělování dotací, ať už jde o dotace obecné nebo účelové, je velmi nepředvídatelný. Jejich výši každoročně schvaluje vláda, téměř pokaždé však po několika měsících dochází k revizi nařízení vlády a dotace jsou kráceny. Nemožnost přesně plánovat rozpočet obce a nutnost jej velmi často revidovat je velmi nepříjemným neduhem polského systému.⁷¹

Celkově hodnotím český systém přidělování finančních prostředků obcím jako mnohem více propracovaný. Bezsporu jeho největší předností je předvídatelnost. Zákon o rozpočtovém určení daní stanoví podíly na jednotlivých daních vždy předem. Českým obcím není dáno příliš mnoho možností, jak tyto příjmy ovlivnit. Polský systém sice umožňuje obcím mnohem pružněji reagovat, ty však daňovou zátěž povětšinou snižují a připravují se tak o část příjmu. System dotací v Polsku je dle mého názoru zcela nepřehledný a chybný. Obce jsou kvůli němu závislé na tom, jak bude vláda nakloněna samosprávám a kolik financí jim každoročně přidělí.

⁷⁰ *Najbogatsi i najbiedniejsi. Znamy dochody gmin* [online]. wspolnota.org.pl, 02. 11. 2017 [cit. 3. 3. 2018]. Dostupné na <<https://www.tvp.info/34662365/najbogatsi-i-najbiedniejsi-znamy-dochody-gmin>>

⁷¹ RYDZEWSKA-WŁODARCZYK, Marzena. *Dotacje i wydatki w budżecie samorządu terytorialnego* [online]. finanspubliczne.bdo.pl, 1. 10. 2017 [cit. 3. 3. 2018]. Dostupné na <<http://finanspubliczne.bdo.pl/biuletyn/81/dotacje-ze-srodkow-publicznych/dotacje-i-wydatki-w-budżecie-jednostki-samorządu-terytorialnego.html>>

4 Vliv novelizací zákona o rozpočtovém určení daní na rozpočet obce Mosty u Jablunkova

4.1 Obecné informace o obci

Obec Mosty u Jablunkova leží v Moravskoslezském kraji, v okrese Frýdek-Místek. Čítá 3789 obyvatel. Rozloha katastrálního území je 3379 hektarů. Jedná se o obec I. stupně.⁷²

Příjmy z daní jsou pro obec životně důležité. Konkrétně jde o daně svěřené, daně sdílené, místní poplatky a správní poplatky. Výši sdílených daní nemůže obec na rozdíl od jediné svěřené daně nijak ovlivnit. Správní ani místní poplatky pak v příjmech obce nehrají příliš velkou roli a inkaso z nich se pohybuje v řádu desetitisíců. Pro účely této práce se v následujících řádcích budu zabývat pouze daněmi upravenými v zákoně č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní. Konkrétně jde o daň z nemovitých věcí, daň z příjmu fyzických osob, daň z příjmu právnických osob a daň z přidané hodnoty.

4.2 Daň z nemovitých věcí v rozpočtu obce

Jedinou svěřenou daní je daň z nemovitých věcí. Podle zákona č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí, může obec obecně závaznou vyhláškou k základní sazbě daně vynásobené velikostním koeficientem přidat ještě místní koeficient o hodnotě 2,3,4 nebo 5.⁷³ Zastupitelstvo obce se však nikdy neodhodlalo tento koeficient zavést, jelikož jde o krajně nepopulární krok. Naopak v prvních letech existence republiky, přijalo OZV snižující výši koeficientu obce. Tato daňová úleva platila až do roku 2009, kdy byla zrušena.⁷⁴ Příjmem z této daně je výnos ze všech nemovitých věcí nacházejících se na území obce. Inkaso z této daně postupně rostlo. Podíl na celkových daňových příjmech však zůstával přibližně stejný. Přehledně to ukazuje následující tabulka.^{75 76}

Tabulka 7 – Příjmy z daně z nemovitých věcí

Rok	2000	2003	2005	2007	2009	2011	2013	2015	2017	2018
Inkaso (v tis. Kč)	557	574	650	649	737	1035	996	1032	1033	1033

Zdroj: Rozpočet obce Mosty u Jablunkova

⁷² Oficiální stránky obce Mosty u Jablunkova [online]. mostyujablunkova.cz [cit. 4. 3. 2018]. Dostupné na <<http://www.mostyujablunkova.cz/>>

⁷³ aktuální znění: zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí, ve znění pozdějších předpisů

⁷⁴ aktuální znění: obecně závazná vyhláška obce Mosty u Jablunkova č.5/2008 kterou se ruší vyhláška č. 1/1993 o použití nižšího koeficientu pro výpočet daně z nemovitosti.

⁷⁵ *Rozpočet obce Mosty u Jablunkova* [online]. rozpocetobce.cz, [cit. 4. 3. 2018]. Dostupné na <<http://www.rozpocetobce.cz/seznam-obci/598453-mosty-u-jablunkova/timeline>>

⁷⁶ Oficiální stránky obce Mosty u Jablunkova [online]. mostyujablunkova.cz [cit. 4. 3. 2018]. Dostupné na <<http://www.mostyujablunkova.cz/samosprava-obce/rozpocet-a-zaverecny-ucet-obce/>>

Příjmy z této daně tak mají setrvalý, pozvolna rostoucí charakter. Jak se budují nové domy, zvyšuje se také inkaso z této daně. K jedinému výraznějšímu nárůstu došlo právě v roce 2009, kdy vstoupila v platnost OZV rušící používání nižšího koeficientu pro výpočet daně z nemovitosti.

4.3 Daň z příjmu fyzických osob v rozpočtu obce

Podíl na dani z příjmu fyzických osob činí od roku 2013 23,58 % z celkového balíku takto vybraných daní. Její nevýhodou je poměrně těžká předvídatelnost inkasa z této daně. V níže přiložené tabulce uvedu výši inkasa z této daně rok před změnou procentuálního podílu náležejícímu obcím a rok po ní.^{77 78}

Tabulka 8 – Příjmy z daně z příjmu fyzických osob

Rok	2000	2006	2007	2008	2012	2013	2015	2016	2017	2018
Inkaso (v tis. Kč)	4994	7334	6342	6675	6420	8844	9720	10991	10490	12270

Zdroj: Rozpočet obce Mosty u Jablunkova

Příjem z této daně od roku 2000 do roku 2006 setrvale narůstal. Pouze v roce 2007 došlo téměř k milionovému poklesu. Rok 2008 s sebou přinesl první změnu. Podíl na inkasu se zvýšil z 20,59 % na 21,40 %. Tato změna se však na příjmech projevila pouze mírně. Příjem vzrostl o zhruba 300 tisíc a v těchto hodnotách setrval až do další změny. Rok 2013 přinesl další zvýšení. Podíl vzrostl na 23,58 %. Týkalo se to všech typů příjmů daně z příjmu fyzických osob (z příznání, vybíraná srážkou), kromě daně z příjmu fyzických osob ze závislé činnosti, kde podíl vzrostl mírněji, a to na 22,87 %. Zvýšení podílu přineslo i růst příjmu. Ten mezi lety 2012 a 2013 povyskočil o více než dva miliony. Následoval pak setrvalý růst. Podíl z daně z příjmu fyzických osob ze závislé činnosti byl v roce 2016 dorovnán na stejnou hodnotu jako u ostatních. Obci se tato novelizace vyplatila, příjem vzrostl o další více než jeden milion Kč. Rozpočet obce na rok 2017 předpokládal pokles příjmu o 500 tisíc a v roce 2018 pak růst, až na více než 12 milionu Kč. Jelikož se právě nacházíme na vrcholu hospodářské konjunktury, předpokládám, že nakonec se může ukázat, že je příjem z daně z příjmu fyzických osob i vyšší.⁷⁹

⁷⁷ *Rozpočet obce Mosty u Jablunkova* [online]. rozpocetobce.cz, [cit. 4. 3. 2018]. Dostupné na <<http://www.rozpocetobce.cz/seznam-obci/598453-mosty-u-jablunkova/timeline>>

⁷⁸ Oficiální stránky obce Mosty u Jablunkova [online]. mostyujablunkova.cz [cit. 4. 3. 2018]. Dostupné na <<http://www.mostyujablunkova.cz/samosprava-obce/rozpocet-a-zaverecny-ucet-obce/>>

⁷⁹ ŠTALMACH, Darek. *Ekonomie se daří, obce v kraji dostanou desítky milionu korun navíc.* [online]. Idenes.cz, [cit. 5. 3. 2018]. Dostupné na <https://ostrava.idnes.cz/moravskoslezsky-rozpocet-ekonomika-dane-f19-/ostrava-zpravy.aspx?c=A171002_355384_ostrava-zpravy_jog>

4.4 Daň z příjmů právnických osob v rozpočtu obce

Podíl na inkasu z daně z příjmu právnických osob představuje podobnou část rozpočtu obce Mosty u Jablunkova jako podíl na dani z příjmu fyzických osob.⁸⁰

Tabulka 9 – Příjmy z daně z příjmu právnických osob

Rok	2000	2001	2006	2007	2008	2009	2010	2013	2015	2016	2018
Inkaso (v tis. Kč)	5130	4507	8833	7520	9801	6285	8258	8857	10047	11324	11850

Zdroj: Rozpočet obce Mosty u Jablunkova

V roce 2001 byl výběr z této daně na minimu. Dosahoval hodnoty 4,5 milionu korun. Od té doby až do roku 2006 však následoval setrvalý růst. V roce 2007 sice příjmy o něco poklesly, ale o rok později se dostaly na vrchol. Zasloužilo se o to zvýšení podílu z 20,59 % na 21,40 %. Následující hospodářská krize však v roce 2009 snížila příjmy o třetinu. Následovalo pět let, kdy se příjem na úroveň z roku 2008 nedostal. Pouze mírně pomohlo zvýšení podílu v roce 2013. K překonání rekordního inkasa přispělo až výraznější zlepšení hospodářství v roce 2015. Následující rok došlo k překonání hranice 11 milionu korun. V roce 2018 rozpočet obce počítá dokonce s téměř 12 miliony korun.

4.5 Daň z přidané hodnoty v rozpočtu obce

Zisk z daně z přidané hodnoty se hned od svého zavedení v roce 2001 stal největším daňovým příjmem rozpočtu obce. Výnos z něj lze celkem přesně předpovědět. Jak ukazuje následující tabulka, výnos až na malé odchylky vytrvale roste.

Tabulka 10 – Příjmy z daně z přidané hodnoty

Rok	2001	2003	2007	2008	2009	2011	2012	2013	2017	2018
Inkaso (v tis. Kč)	7010	7873	11096	12797	12557	13335	12749	16915	19240	24000

Zdroj: Rozpočet obce Mosty u Jablunkova

Podíl do roku 2007 na celkovém inkasu činil 20,59 %. Za tu dobu vzrostl příjem ze 7 milionu na 11 milionu korun. Od roku 2008 byl podíl navýšen na 21,40 %. Příjem tak skokově vzrostl o téměř dva miliony korun. Pokles výkonu českého hospodářství v roce 2009 se projevil pouze 200tisícovým výpadkem a už následující rok se vrátil k růstu. V souvislosti se zaváděním důchodové reformy došlo v roce 2012 k dočasnému snížení podílu na 19,93 %. Výsledkem byl

⁸⁰ Rozpočet obce Mosty u Jablunkova [online]. rozpocetobce.cz, [cit. 4. 3. 2018]. Dostupné na <<http://www.rozpocetobce.cz/seznam-obci/598453-mosty-u-jablunkova/timeline>>

jediný výraznější pokles příjmu, a to o 600 tisíc korun. Hned příští rok byl podíl zvětšen na 20,83 %. Došlo tak ke skokovému zvýšení příjmu o více než 4 miliony. Další zvýšení podílu následovalo v roce 2017, kdy byl navrácen stav z roku 2011. Podíl činil 21,40 %. Příjem vzrostl o skoro 2,5 milionu. Rok 2018 srovnává pro obce podíly všech sdílených daní na 23,58 %. Rozpočet Mostů u Jablunkova pak počítá s přímo skvostným navýšením příjmu o přibližně 5 milionu korun.

Závěr

Cílem této bakalářské práce bylo shrnout vývoj systému financování obcí v České republice, popsat systém financování obcí v Polsku a porovnat jej s tuzemským systémem, dále pak prezentovat změny v rozpočtovém určení daní na příkladu obce Mosty u Jablunkova.

V rámci této práce jsem zpracoval historický vývoj. Popsal jsem základní instituty tykající se daní a daňových příjmu municipalit. Provedl jsem analýzu vývoje právní úpravy od roku 1993 až do současného stavu. Zaměřil jsem se mimo jiné na podíly obcí na celkovém výnosu ze sdílených daní. Ukázal jsem, jak jednotlivé změny ovlivňovaly hospodaření obcí. Hledal jsem dle mého názoru vadná nastavení systému a předkládal jejich řešení.

V další části jsem stručně popsal systém sloužící k přerozdělování finančních prostředků obcím v Polsku. Analyzování systému v jiném státě mi umožnilo nahlédnout do jinak fungujícího systému a lépe tak zhodnotit jejich výhody či nevýhody.

Poslední část posloužila k lepšímu pochopení dopadů dílčích změn v zákoně č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní, na hospodaření obcí. Popsal jsem, jaký objem peněz na celkových daňových příjmech obce mají jednotlivé daně. Kolik finančních prostředků obec získala nebo ztratila prostými změnami procentuálních podílů na jednotlivých daních.

Bibliografie

Monografie

- BAKEŠ, Milan. *Finanční právo*. 6. vydání. Praha: C.H. Beck, 2012. 552 s.
- GRÚŇ, Lubomír. *Finanční právo a jeho instituty*. 3. vydání. Praha: Linde, 2009. 335 s.
- KRUNTORÁDOVÁ, Ilona. *Politické aspekty financování českých měst*. Praha: Karolinum, 2015. 194 s.
- KUBÁTOVÁ, Květa. *Daňová teorie a politika*. 3. vyd. Praha: Aspi Publishing, 2003, 263 s.
- MARKOVÁ, Hana. *Daňové zákony 2018*. Praha: Grada, 2018, 288 s.
- PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 3. vydání. Praha: Grada Publishing, 2015, 288 s.
- ROZKRUT, Dominik. *Rocznik Statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej*. Warszawa: Główny Urząd Statystyczny, 2017, 911 s.
- VANČUROVÁ, Alena, LACHOVÁ Lenka. *Daňový systém ČR, aneb Učebnice daňového práva*. 2004. 7. vydání. Praha: VOX, 2004, 366 s.

Příspěvky ze sborníku

- ŠLEBOCKA, Magdalena. Dochody własne a problematika samodzielności dochodowej jednostek samorządu terytorialnego na przykładzie gmin województwa łódzkiego. In LONGIEWSKA – WIJAS, Edyta (ed). *Wzrost i rozwój potencjału Europy – inwestycje w innowacyjną i konkurencyjną gospodarke regionów*. Szczecin: Uniwersytet Szczeciński, 2013, 374 s.

Právní předpisy

- Aktuální znění: zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů
- Historická verze: zákon č. 576/1990 Sb., o pravidlech hospodaření s rozpočtovými prostředky České republiky a obcí v České republice, ve znění zákona č. 360/1999 Sb., účinném ke dni 1.4.2000
- Historická verze: zákon č. 576/1990 Sb., o pravidlech hospodaření s rozpočtovými prostředky České republiky a obcí v České republice ve znění zákona č. 10/1993 Sb., účinném ke dni 1. 1. 1993
- Aktuální verze: zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších právních předpisů
- Aktuální znění: zákon č. 243/2000Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům, ve znění pozdějších předpisů

Aktuální znění: Ústavní zákon č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávných celků a o změně ústavního zákona České národní rady č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů

Historická verze: zákon č. 243/2000 Sb., zákon o rozpočtovém určení daní ve znění zákona č. 492/2000 Sb., účinném ke dni 1. 1. 2001

Historická verze: zákon č. 243/2000 Sb., zákon o rozpočtovém určení daní ve znění zákona č. 83/2001 Sb., účinném ke dni 1. 1. 2002

Historická verze zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní ve znění zákona č. 377/2007 Sb., účinném ke dni 1. 1. 2008

Historická verze: zákon č. 243/2000 Sb., zákon o rozpočtovém určení daní ve znění zákona č. 500/2012 Sb., účinném ke dni 1. ledna 2013

Aktuální znění: Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., ve znění pozdějších předpisů.

Aktuální znění: Ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, ve znění pozdějších předpisů

Aktuální znění: Ustawa z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych, ve znění pozdějších předpisů.

Aktuální znění: zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí, ve znění pozdějších předpisů

Aktuální znění: obecně závazná vyhláška obce Mosty u Jablunkova č. 5/2008 kterou se ruší vyhláška č. 1/1993 o použití nižšího koeficientu pro výpočet daně z nemovitosti.

Důvodové zprávy

Důvodová zpráva k zákonu č. 154/1995 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon České národní rady č. 576/1990 Sb., o pravidlech hospodaření s rozpočtovými prostředky České republiky a obcí v České republice

Důvodová zpráva k návrhu zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům.

Důvodová zpráva k zákonu č. 377/2007 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon České národní rady č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům.

Důvodová zpráva k zákonu č. 260/2017 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon České národní rady č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům.

Internetové zdroje

Obrozil by stovky obcí? Zákon o rozpočtové odpovědnosti posoudí Ústavní soud [online]. Českátelevize.cz, 9. 3. 2017 [cit. 28. 2. 2018]. Dostupné na < <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/2053036-ohrozil-stovky-obci-zakon-o-rozpocetove-odpovednosti-posoudi-ustavni-soud>>

ČERMÁK, Petr. *Malé obce by mohly získat víc* [online] Peníze.cz, 25. 10. 2007, [cit. 25. 1. 2018]. Dostupné na < <https://www.penize.cz/statni-rozpocet/29419-male-obce-by-mohly-ziskat-vice-penez>>

Obce a města získají více z vybrané DPH, až o 8,5 miliardy ročně, schválil Senát [online]. Českátelevize.cz, 19. 7. 2017 [cit. 28. 2. 2018]. Dostupné na < <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/2185420-obce-a-mesta-ziskaji-vice-z-vybrane-dph-az-o-85-miliardy-rocne-schvalil-senat>>

Ako je financovaná samospráva v Polsku [online]. HNonline.sk, 26. 11. 2015 [cit. 27. 2. 2018]. Dostupné na < <https://dennik.hnonline.sk/servisne-prilohy/542401-ako-je-financovana-samosprava-v-polsku>>

Nejbohatší obcí v Česku je s majetkem přes půl miliardy Modrava [online] E15, 13. 2. 2015 [cit. 25. 1. 2018]. Dostupné na < <http://zpravy.e15.cz/domaci/udalosti/nejbohatsi-obci-v-cesku-je-s-majetkem-pres-pul-miliardy-modrava-1160902>>

NETOLICKÝ, Martin. *Kritérium rozložby a zvýhodnění malých obcí při rozdělování daní?* [online]. Deník veřejné správy, 23. 10. 2008 [cit. 28. 1. 2018]. Dostupné na < <http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6340929>>

Budžet jednotki samorządu terytorialnego na przykładzie gminy Niemodlin w latach 2008-2014 [online]. gminaniemodlin.pl, 24. 9. 2015 [cit. 2. 3. 2018]. Dostupné na < <http://gminaniemodlin.pl/informator/item/479-bud%C5%BCet-jednostki-samorz%C4%85du-terytorialnego-na-przyk%C5%82adzie-gminy-niemodlin-w-latach-2008-2014.html>>

Najbogatsi i najbiedniejsi. Znamy dochody gmin [online]. wspolnota.org.pl, 02. 11. 2017 [cit. 3. 3. 2018]. Dostupné na < <https://www.tvp.info/34662365/najbogatsi-i-najbiedniejsi-znamy-dochody-gmin>>

Rozpočet obce Mosty u Jablunkova [online]. rozpocetobce.cz, [cit. 4. 3. 2018]. Dostupné na < <http://www.rozpocetobce.cz/seznam-obci/598453-mosty-u-jablunkova/timeline>>

Ještě k novele RUD [online]. Deník veřejné správy, 31. 5. 2016 [cit. 15. 2. 2018]. Dostupné na < <http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6715763>>

MATEJ, Miroslav. *Rozpočty obcí a krajů v roce 2016* [online]. Deník veřejné správy, 14. 3. 2016 [cit. 15. 2. 2018]. Dostupné na < <http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6710577>>

POLČÁK, Stanislav. *Na pořadu je rozpočtové určení daní* [online]. Deník veřejné správy, 19. 6. 2012 [cit. 23.3. 2018]. Dostupné na <<http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6547259%20>>

Základní teze pro změnu zákona o rozpočtovém určení daní [online]. Deník veřejné správy, 23. 3. 2011 [cit. 15. 2. 2018]. Dostupné na <<http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6479322>>

PLEVA, Martin. *Rozpočtové určení daní: „místo pěti prstů useknou Ostravě jen jeden“* [online]. Moravskoslezský deník, 24. 5. 2012 [cit. 15. 2. 2018]. Dostupné na <https://moravskoslezsky.denik.cz/zpravy_region/rozpocetove-urceni-dani-misto-peti-prstu-useknou-ostrove-jeden-20120524.html>

Oficiální stránky obce Mosty u Jablunkova [online]. mostyujablunkova.cz [cit. 4. 3. 2018]. Dostupné na <<http://www.mostyujablunkova.cz/>>

Rozpočet obce Mosty u Jablunkova [online]. [cit. 20. 1. 2018]. Dostupné na <http://www.mostyujablunkova.cz/e_download.php?file=data/editor/151cs_7.pdf&original=r_ozpo%C4%8Det+2017_1.pdf>

RYDZEWSKA-WLODARCZYK, Marzena. *Dotacje i wydatki w budzecie samorzadu terytorialnego* [online]. finanspubliczne.bdo.pl, 1. 10. 2017 [cit. 3. 3. 2018]. Dostupné na <<http://finanspubliczne.bdo.pl/biuletyn/81/dotacje-ze-srodkow-publicznych/dotacje-i-wydatki-w-budzecie-jednostki-samorzadu-terytorialnego.html>>

RYL, Anna. *Dotacje celowe w gminach* [online]. wspolnota.org.pl, 20. 12. 2012 [cit. 3. 3. 2018]. Dostupné na <[http://www.wspolnota.org.pl/index.php?id=9&tx_news_pi1\[controller\]=News&tx_news_pi1\[action\]=detail&tx_news_pi1\[news\]=20055&cHash=53901d00bea8409cfc9dcae2fa7be44b](http://www.wspolnota.org.pl/index.php?id=9&tx_news_pi1[controller]=News&tx_news_pi1[action]=detail&tx_news_pi1[news]=20055&cHash=53901d00bea8409cfc9dcae2fa7be44b)>

SAUER, Adam. *The System of the Local Self-Governments in Poland* [online]. amo.cz, 31. 12. 2013 [cit. 1. 3. 2018]. Dostupné na: <<http://www.amo.cz/wp-content/uploads/2015/11/amocz-RP-2013-6.pdf>>

ŠTALMACH, Darek. *Ekonomice se daří, obce v kraji dostanou desítky milionu korun navíc.* [online]. Idnes.cz, [cit. 5. 3. 2018]. Dostupné na <https://ostrava.idnes.cz/moravskoslezsky-rozpocet-ekonomika-dane-f19-/ostrava-zpravy.aspx?c=A171002_355384_ostrava-zpravy_jog>

TICHÁ, Eva. *Šumavská Modrava je ráj. Bakala to platí* [online] Idnes.cz, 6. 10. 2008 [cit. 25. 1. 2018]. Dostupné na <https://zpravy.idnes.cz/sumavska-modrava-je-raj-bakala-to-plati-dym-/domaci.aspx?c=A081005_211039_domaci_abr>

Seznam tabulek

Tabulka 1 – Koeficienty 2001- 2007.....	14
Tabulka 2 – Koeficienty postupných přechodů 2008-2012.....	18
Tabulka 3 – Přepočítací koeficienty 2008-2012	19
Tabulka 4 – Koeficienty postupných přechodů 2013-2016.....	21
Tabulka 5 – Přepočítací koeficienty 2013-2016.....	22
Tabulka 6 – Podíl konkrétní daně na příjmech obcí v Polsku.....	26
Tabulka 7 – Příjmy z daně z nemovitých věcí.....	29
Tabulka 8 – Příjmy z daně z příjmu fyzických osob.....	30
Tabulka 9 – Příjmy z daně z příjmu právnických osob.....	31
Tabulka 10 – Příjmy z daně z přidané hodnoty.....	31

Seznam použitých zkratek

RUD – rozpočtové určení daní

DPFO – daň z příjmů fyzických osob

DPH – daň z přidané hodnoty

OZV – obecně závazná vyhláška

Kč – koruna česká

Abstrakt

Předmětem bakalářské práce na téma „Rozpočtové určení daní v České republice“ je rozbor právní úpravy týkající se rozpočtového určení daní a její vliv na hospodaření obcí a krajů. První část je především teoretická, zabývá se tématem daní a rozpočtového práva obecně. Druhá část je zaměřená na právní úpravu týkající se rozpočtového určení daní. Třetí část analyzuje vývoj a změny, kterými rozpočtové určení daní prošlo v období let 1993-2018. Čtvrtá část stručně komparuje problematiku rozpočtového určení daní v ČR a v Polsku. V poslední části se statisticky hodnotí dopad změn v systému rozpočtového určení daní na příkladu konkrétní obce.

Abstract

The subject of the bachelor work on "Budgetary determination of taxes in the Czech Republic" is the analysis of the legal regulation concerning the tax determination of taxes and its influence on the municipalities' management. The first part is mainly theoretical, it deals with the topic of taxes and budgetary law in general. The second part is focused on the legal regulation on the tax determination of taxes. It represents the development and changes in the budget determination of taxes in the period 1993-2018. The fourth part briefly compares the issue of budget tax determination in the Czech Republic and Poland. In the last part, the impact of the changes in the tax assessment system on the example of a particular municipality is statistically evaluated.

Klíčová slova

daň, rozpočtové určení daní, obec, daňové příjmy, rozpočet, Česká republika

Key words

tax, budgetary allocation of taxes, municipality, tax income, budget, Czech Republic